

Record de Jordi Solé Tura

ANTONI DALMAU / Escriptor

AVUI, 9 de desembre del 2009

Els articles i reaccions d'aquests dies, encara que una mica precipitats i reiteratius, ens han aportat una colla de peces de l'immens mosaic de la vida de Jordi Solé Tura. Quan es mor algú que ha fet tanta feina durant tants anys, el camp de visió és enorme i, davant la feblesa de la nostra memòria, tendim a repetir els mateixos paisatges: forner, estudiant, professor, diputat, redactor de la Constitució, ministre de Cultura. Si l'hem conegut en més d'una d'aquestes etapes, la reiteració fragmentada ens sembla terriblement injusta, mutilada, perquè tenim la percepció que la realitat que de fet hem conegut havia estat molt més rica... Serà millor, doncs, focalitzar algun racó concret i no precisament el més previsible, el dels anys d'activitat política que vam poder compartir a plena llum, en l'àmbit representatiu i institucional o en els òrgans de govern del PSC. Vull dir que, per contribuir a fer més complet el mosaic del record, preferiria caminar avui per altres bandes. Amb una excepció prèvia, només: no vull deixar de fer memòria de l'ajuda determinant que vam rebre de Jordi Solé Tura i de Josep Borrell, quan tots dos eren ministres, per fer possible la construcció de la nova seu del Teatre Lliure, al peu de la muntanya de Montjuïc. Els ministres solen durar poc, però n'hi ha que deixen empremta...

CENTREM EL FOCUS, DONCS: finals de la dècada dels seixanta, Universitat de Barcelona, Facultat de Dret. Una nova generació de joves s'incorpora a les aules amb l'aire perdut i una curiositat infinita. Per poc interès que es tingués per la cosa pública, de seguida cridava l'atenció

aquella càtedra de dret polític tan particular, presidida per un andalús de cabells platejats que arribava tard i se n'anava d'hora i que ens seduïa amb una breu conferència magistral -això sí- sobre qualsevol tema impensable i que jo sempre he cregut que improvisava mentre anava pujant les escales de l'estrada: el paper de l'*speaker* a la Cambra dels Comuns, per exemple, o la influència de la televisió en la vida política (l'any 1968!). Era, esclar, Manuel Jiménez de Parga, que després, quan es normalitzaria la vida democràtica en el nostre país, s'aniria allunyant tant i tant del batec central de la vida política catalana. Sota el seu paraigua cobertor, s'arreceraven com a mínim dos joves i excel·lents professors adjunts amb els quals em tocava anys després compartir de molt a prop idees i projectes: Jordi Solé Tura i Isidre Molas. El primer havia publicat feia ben poc a Edicions 62 un llibre agosarat -i esbiaixat, sens dubte- que havia tingut el valor de plantar cara al mite de Prat de la Riba i, afirmant rotundament l'encuny burgès del seu catalanisme, havia somogut les aigües de la nostra catalanitat més conspícua: *Catalanisme i revolució burgesa* es deia, ja ho sabeu. Quin escàndol i quin atreviment! El pujolisme no l'hi perdonaria mai, fet i fet...

DURANT DOS ANYS, I QUAN NO VAN TENIR-LO detingut, vam rebre les classes d'aquell home sempre tan afable, de parla clara i didactisme innegable, que ens obria les portes del pensament polític universal i ens feia caminar per les "lleis polítiques espanyoles fonamentals" sense llibres, seguint només els textos d'un manual de cobertes grises d'Enrique Tierno Galván. Veient-lo a l'aula amb posat informal, ningú no se'l podia imaginar en la faceta de conspirador comunista que l'acompanyava i que ja li havia proporcionat una vida tan agitada, segons deien. Sabíem, això sí, que havia rebut el premi extraordinari de la seva promoció, però que els fets de 1957 havien endarrerit el final dels seus

estudis. Sabíem, també, que havia traduït Russell, Hauser, Bernal, Gramsci, que havia hagut de viure a l'estranger, i el trobàvem a vegades a *Serra d'Or* o a *Destino*. Recordo precisament com si fos ara el dia de la mort de Bertrand Russell, el febrer de 1970. Aquell dia, a l'aula de la Facultat de Dret, vam oblidar-nos de Hobbes i de Bodin i Solé Tura ens va explicar una vida i un pensament que pràcticament no coneixíem. En sessions com aquelles, que no sovintejaven pas gaire, ens ofería una lleu percepció externa d'aquelles idees polítiques i d'aquella vida clandestina que l'acompanyaven com una aura i que alguns de nosaltres, caiguts de feia poc a la gran ciutat amb els nostres disset o divuit anys, només tot just intuïem. Anys després, en alguna reunió avorrida de l'executiva o del consell nacional del PSC, havíem evocat amb Solé Tura aquelles classes de la Facultat de Dret i el trasbals que, sota una aparença tan civilitzada, ens havien causat. Ell, llavors, somreia, amb aquell aire sorneguer i bondadós que crec que la malaltia recent mai no va acabar de robar-li.

REIVINDICO, DONCS, LA TASCA d'un professor honest, que estava per la feina i complia puntualment l'encàrrec que havia acceptat d'aquella universitat agitada on s'interrompien les classes tan sovint: obrir els ulls i les ments dels seus alumnes a un munt d'idees i realitats desconegudes. La veritat és que aquella voluntat i la seva capacitat de mestratge l'acompanyarien sempre i que el seu discurs polític, terriblement coherent en els meandres forçosos d'una vida llarga, es mantindria sempre clar i entenedor, finalment, també, didàctic.

AQUESTS ÚLTIMS ANYS, I ARRAN de la seva malaltia, m'havia preguntat més d'una vegada què pensaria Solé Tura del tombant que han anat prenent les coses en la política catalana i espanyola, amb Zapatero, Maragall i Montilla al govern. I més encara que per la presència d'aquests

polítics tan propers, per l'embolic terrible de l'Estatut i de les misèries del Tribunal Constitucional. Crec que un home com ell, tan lleial a un determinat concepte de l'Espanya federal i tan fidel a una mecànica constitucional que ens havia explicat a bastament quan érem joves, se sorprendria força de com poden degradar-se alguns processos, de com es pot anar malbaratant un patrimoni que tant havia costat recuperar. Però no fem ucronies, ni inventem judicis que ja són indemostrables: retinguem només el mestratge, la bonhomia, el compromís, l'afabilitat, el somriure.